

„Magyarul vagy cigányul mondjam?”

Beszélgetés Bogdán Lászlónéval, a nagybajomi Roma Kisebbségi Önkormányzat elnökével

Nagybajom Somogy megye közepén, Kaposvártól 25 km-re fekvő, 3300 lelkes kisváros. Lakói közül mintegy 7-800 fő roma nemzetiségű, közülük mintegy 50-55 család, 120-150 fő mondható halmozottan hátrányos helyzetűnek.

A roma lakosság közösségét érintő ügyekkel, kérdésekkel foglalkozik a kisebbségi önkormányzat, melynek feladatkörébe tartozik a közösség kultúrájának, anyanyelvének, hagyományának ápolása, megőrzése.

Bár a településen régóta működik kisebbségi önkormányzat, működésének aktivitása 2014 őszétől nőtt meg. Ekkor új elnök került a szervezet élére: Bogdán Lászlóné, Marika. A szervezet fő célkitűzése ekkortól hangsúlyozottan a hátrányos helyzetű roma családok segítése. Az elnök asszony elkötelezettsége, elhivatottsága az ügy mellett nem kérdőjelezhető meg. Szociális érzékenysége, közösségi ember mivolta nagymértékben meghatározza a szervezet tevékenységét. Hozzáállá-

sa, örökké tevékeny természete, elképzeléseit megvalósító magatartása példaértékű lehet – nemcsak a körülötte nyüzsgő gyereksereg számára. Foglalkozását tekintve ápolónő, azonban egészségi állapota miatt többé nem dolgozhat szakmájában. A másokért való tenni akarását, segítőkészségét – melyet már a családjából hozott magával – a szervezetben tudja kiteljesíteni. Az elnöki megbízást társadalmi munkában vállalta, tiszteletdíját nem veszi fel, képviselőtársaival együtt a rászorulókat megsegítésére ajánlja fel.

A Nemzeti Művelődési Intézet III. Kulturális Közfoglalkoztatási Programjával a nagybajomi Városi Önkormányzat, ezen belül is Pirka Mátyás segítségével került kapcsolatba. A kisebbségi önkormányzat ügyeit a városi önkormányzaton, vagy annak kulturális intézményében intézte. Bár mindkét helyen nagyon kedvelik őt, de tevékenysége, aktivitása miatt egyre többen keresték fel, így egyre szűkösebbnek mutatkoztak a számára biztosított feltételek. Az önkormányzat próbált segíteni a helyzeten. Egyrészt, mert munkanélküli volt, keresték a helyét, másrészt a megnövekedett ügyfélforgalom számára is meg kellett találni a megfelelő megoldást. Miután Nagybajom városában több

segítséget jelentett több család számára is.

A szervezet megalakulása óta széleskörű együttműködésben gondolkodik. Alapvető együttműködésük van a helyi önkormányzattal, annak intézményeivel. Czeferner Józsefné polgármester asszony szívügyének tekinti a szervezet segítségét. A városon belül több civil szervezettel, egyházzal is együttműködnek. 2014 karácsonyán többek között a Baptista Szeretetszolgálat, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, a Katolikus és a Református Egyházzal összefogva tudtak 80 családot megajándékozni ruhával, játékkal, élelmiszerrel. Együttműködéseik azonban túlnyúlnak a városhatáron. A környező települések (Csököly, Gige, Jákó, Pálmajor) kisebbségi szervezeteivel is együttműködést alakítottak ki: részt vesznek egymás programjain, megosztják egymás között a jó gyakorlatokat. Ezek a találkozások alkalmasak arra is, hogy megbeszéljék közös gondjaikat, tanácsot adjanak egymásnak.

A szervezet életében azonban a legfontosabb feladat a roma identitás erősítése – a nyelv, a hagyományok, a kultúra sajátosságainak megismertetésén keresztül. Ennek legjobb módját pedig a gyermekekkel való foglalkozásban látják. A mostani, iskoláskorú gyermekek szülei már kezdtek elszakadni saját kultúrájuktól, saját nyelvüktől, tehát ők már nem képesek vagy csak részben képesek

szervezet is partner volt a kulturális közfoglalkoztatásban, a közös beszélgetések, az induló III. Kulturális Közfoglalkoztatási Program tudott kiutat mutatni a helyzetből.

A márciusban indult programban már a nagybajomi Roma Kisebbségi Önkormányzat is partnerré vált. Lehetőség nyílt Bogdán Lászlóné közösségi munkásként történő foglalkoztatására, illetve az önkormányzat a volt rendőrségi épület használatba adásával – a program indításával egy időben – elhelyezésüket is meg tudta oldani. Bogdán Lászlóné mellett még egy fő közösségi munkás segíti a szervezet tevékenységét.

A közfoglalkoztatási programban a kollégák először is rendbe tették a használatba vett épületet. Volt feladatok bőven: ajtót, ablakot, falat festettek, udvart rendeztek. Mindez nélkülözhetetlen volt ahhoz, hogy megfelelő feltételeket tudjanak biztosítani a munkához. Persze a két asszony nem egyedül dolgozott ebben – segítséget kaptak az önkormányzattól, saját családjaiktól és mindazoktól, akiknek addig ők segítettek. A közös munka eredménye ma egy szerény méretű, de tiszta, rendezett, saját alkotásokkal szépen díszített közösségi ház – beszélgetésünk helyszíne.

Marikát nem nagyon kellett kérdezni – mondanivalója volt bőven. Örömmel, lelkesedéssel mutatta a házat, mesélt apró, megkapó történeteket a fotókon szereplő mosolygó

gyerekekről, mindarról a munkáról, melyet a szervezet végez. Esett szó komoly dolgokról, célokról, feladatokról, no meg a nyári tábor megmólyogató pillanatairól is.

A Roma Kisebbségi Önkormányzat tavaly őszi megalakulása óta dolgozik azon, hogy a Nagybajomban élő romák, elsősorban a hátrányos helyzetű családok számára segítséget nyújtson. Hetente kétszer tartanak ügyfélfogadást, melyen lehetőség nyílik a problémák felvetésére, megvitatására. Egyik eredményük, hogy lehetőséget tudtak teremteni a kártyás villanyórák beszerelésére, illetve a kártyás befizetés helyben történő megvalósítására. Ez nagy

átadni hagyományait a felnövekvő generációnak. E gondolatból született az a nyári tábor is, melyre eddigi programjaik közül legbüszkébb a szervezet vezetője.

Az Első Roma Nemzetiségi Nyelvi Tábor 2015. július 20-26 között került megrendezésre Nagybajomban, a Roma Közösségi Házban. A napközis táborba 15 gyermeket vártak, de persze minden nap egy picit többen lettek.

A tábor célja a gyerekek identitás tudatának megerősítése volt. Alapvető fontosságú volt, hogy a beás nyelv alapjait elsajátítsák, ismerjék meg saját nyelvüket: tudják egymást üdvözölni, tudjanak egymástól elköszönni, ismerjék meg az alapvető ételek, zöldségek neveit, tanuljanak meg egyszerű mondókákat, és persze, a cigány himnuszt. Mindezt ne szigorú tanórai keretek között, hanem a hagyományban és a mindennapi tevékenységekben alkalmazva. Így történtek a közös főzések: együtt főztek (tanulták a főzés fortélyait), miközben saját nyelvükön is megtanulták a hozzávalók neveit. Ismerkedtek táncaikkal, zenéikkel, meséikkel. Lovaskocsis kirándulásra mentek a közeli Jákóba, ahol egy házaspár segítségével megismerték, fel is próbálhatták viseletüket. Persze a kézműves, kézügyességet igénylő programok sem maradhattak el: festettek, rajzoltak, ajándékot készítettek szüleiknek – amit az egyhetes tábor végén adtak át, egy kicsi, sa-

ját nyelven előadott műsorrall együtt. Egy hét nem tűnik hosszú időnek. Mégis, ezeknek a gyerekeknek életre szóló élményt adott. Sok mindent tanultak, amit már soha nem felejtenek el – magukról, egymásról, egymás elfogadásáról is.

A tábor vezetője Farkas Mária romológus volt, aki nem csak nagy szakértelemmel, de nagy szeretettel is foglalkozott a gyerekekkel. Munkáját segítették a közösségi munkások, az egyik elnökségi tag és a tánc csoport vezetője. A tábor létrejöttében nagy szerepe volt a helyi önkormányzatnak, és azoknak a helyi vállalkozóknak is, akik az ügy mellé álltak.

Azonban a tábornak vége. Hogyan tovább? Mi kell ahhoz, hogy ne egy önmagában létező élményről beszélhessünk, egyszeri alkalomról, hanem egy folyamatról, melynek csak egy eleme a tábor? Bogdán Lászlónak természetesen van elképzelése a folytatásról, a folyamatról, az építkezésről – arról, hogy hogyan lehet a gyerekekkel való törődést minél eredmé-

nyesebbé tenni. Először is elindult a Tanoda, mely segítséget ad a gyerekek tanulásához. Természetesen folytatásában a táborozó gyerekek adhatják a társaság gerincét. Aztán van egy tánc csoportjuk, a Négy Évszak csoport, mely hagyományos roma táncokkal foglalkozik. A tánc csoport tagjai felnőttek – de az utánpótlásról így lehet gondoskodni! Marika már beszélt az iskola igazgatójával, aki megígérte, hogy a táboros gyerekek fejlődését az iskolában is fokozott figyelemmel kísérik majd, a táborban megmutatkozott erősségeiket akár az éneklésben, akár másban segítik tovább fejlődni, és lehetőséget kapnak arra is, hogy az iskolai eseményeken megmutathassák magukat.

A szervezet nem csak a kisebb gyerekek tehetséggondozásában, segítségében jeleskedik. Gondolnak a nagyobbakra, a továbbtanulni vágyókra is. Segítik településük hátrányos helyzetű roma származású diákjait az Arany János Tehetséggondozó Programra, a Bursa Hungarica ösztöndíj programra történő felkészülésben, bekerülésben is. Persze, ez hosszú folyamat, folyamatos gondoskodást jelent.

Rövidebb időtávban gondolkodva szeretnék folytatni karácsonyi karitatív tevékenységüket, szeretnének a gyerekek számára minél több programot szervezni, még idén szeretnének egy új programot megvalósítani – egy zenei fesztivált, amely lehetőséget teremt a roma zene megmutatkozására. A kulturális közfoglalkoztatási program folytatásában is bíznak – hiszen többféle segítséget is nyújtott számukra. Elsősorban munkát adott, olyan munkát, mely lehetővé tette, hogy a szervezet céljai kiteljesedjenek. Eszközt adott, mely segíti a feladatellátást. Mindehhez keretet, szakmai segítséget adott, lehetőséget teremtett a kapcsolati háló bővítésére.

SZALAY LILLA 1990-ben szerzett diplomát a JPTE magyar-népművelés szakán. 1986-tól egészen az intézmény megszűntetéséig, 2007-ig a Somogy Megyei Művelődési Központ munkatársa volt. Itt hálózati-módszertani munkát végzett, de művészeti területekkel is foglalkozott. 2007. április 1-től a jogutód Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága munkatársa, majd a közművelődési osztály vezetője. 2013. január 1-től a Nemzeti Művelődési Intézet Somogy Megyei Irodájának vezetője.